

Af sársauka og hugarvíli

**Guðrún Eva
Mínervudóttir**

Eitt af því sem höfundar veigra sér mest við að skrifa um eru vísindi. Þar er Michel Houellebecq, höfundur *Öreindanna*, kannski mest áberandi undantekningin en hann er líka landbúnaðarfræðingur og því með meira sjálfstraust og eðlilega fimari á svelli vísindanna en við hin. Sci-fi höfundar teljast ekki með, enda eru þeirra vísindi eins konar fantasíuvísindi sem hvorki er hægt að sanna né afsanna.

Flestir höfundar fagurbókmennta eiga það sameiginlegt að vera hálf talnablindir – áhugasamari um mannlegar tilfinningar, goðsagnir og hugmyndir sem dregnar eru grófum dráttum en miskunnarlaus nákvæmni raunvísindanna. Þar er ég engin undantekning, þótt annað hafi verið uppi á teningunum á mínum yngri árum þegar ég var með þeim hæstu í mínum árgangi í samræmdu stærðfræðiprófi og var í kjölfarið send í Stærðfræðikeppni framhaldsskólanna. En eins og ég ýjaði að hér á undan virðist eitthvert dularfullt, öfugsnuíð samband vera milli bókmennta annars vegar og stærðfræði og raungreina hins vegar, því eftir því sem heimur bókmenntanna opnaðist mér betur lokaðist staðreyndaheimurinn að sama skapi þar til ekki var eftir nema svolítil glufa sem ég rétt slapp gegnum á síðasta misseri mínu í menntaskóla, skíthædd við að falla bæði í stærðfræði og eðlisfræði.

Að loknum þessum inngangi er skemmtilega ævintýrlegt að segja frá því að ég skuli hafa ráðist í einmitt þetta með síðustu skáldsögu minni: Að skrifa um vísindi, nánar tiltekið sársauka og það hvernig hann birtist í líkamanum og í hugarum. Það var ef til vill meira af fífldirfsku en hugrekki, enda sést maður ekki alltaf fyrir í því sem maður tekur sér fyrir hendur. Engin skáldsaga yrði nokkru sinni skrifuð ef höfundar tækju upp á því að leggja niður fyrir sér allt streðið framundan áður en þeir hæfu verkið.

Þegar ég ákvað að aðalpersónan, Ólafur Benediktsson, skyldi vera taugalífeðlisfræðingur og sérfræðingur í sársauka vissi ég að ekki yrði hjá því komist að kynna sér fræðin til að geta komist inn í hugarheim hans. En ég forðaðist að sjá fyrir mér hvað það nákvæmlega fæli í sér: Eilíft hangs á

internetinu. Þrjú hillumetra af bókum um ýmis efni – til að mynda hið eilífa vandamál heimspekinnar um það hvernig hugurinn tengist líkamanum og er oftast nefnt „mind-body problem“, stærðfræði sem kennd er við „fussy logic“ og svo auðvitað um sjálft sársaukaskynið. Auk þess sem ég þurfti að temja mér nýja tegund samskiptatækni sem fólst í að spyrja glæsta fulltrúa vísindanna réttu spurninganna og mjólka úr þeim vitneskjuna á sæmilega tæru mannamáli.

Það var einkum tvennt sem gerði að verkum að ég treysti mér svo langt að heiman, í vitmunalegum skilningi. Annars vegar kom þar til kunningskapur minn við doktor Jóhann Axelsson sem er sennilega manna fróðastur á Íslandi um þetta fyrirbæri, sársaukann. Því þótt við ynnum ekki náðið saman á meðan á sjálfum bókskrifunum stóð var það mér eins og fínasti göngustafur að vita til þess að bókin færi ekki í prentun án blessunar sársaukapáfans. Og hins vegar var það bók sem ég rakst á fyrir tilviljun eftir geðþekkan snilling að nafni Patrick Wall og nefnist „Pain: The Science of Suffering“.

Bók Walls var biblían sem ég ríghélt mér í gegnum 400 síður af skáldskap um sársaukann í öllum sínum myndum og vikur ekki langt frá mér enn þann dag í dag – útkrotuð með asnaeyru og gulnaðar síður af legu í gluggakistum.

Eftir þessa reynslu hef ég hallast æ meir að því að skáldsagnagerð sé ekki einstaklingsþrótt sem fram fer í flábeinsturnum heldur hópþrótt, alveg eins og hin göfugu vísindi, sama þótt þörf okkar fyrir glamúr krefjist þess að einn höfundur/vísindamaður hjóti allan heiðurinn fyrir verkið/upp-götvunina.

Vísindin eru okkur höfundum síðan endalaus uppspretta hugmynda og vonandi að skáldskapurinn geti orðið vísindamönnum innblástur til að fara ótroðnar slóðir. Eins og doktor Jóhanni Axelssyni varð að orði þegar ég setti skömmustulega fyrirvara við ímyndunarafl mitt og bað hann að muna að hér væri um skáldskap að ræða. Hann leit ábúðarfullur upp úr handritinu og sagði: Það er rétt að sumt sem þú lýsir er ekki hægt, í þeim skilningi að við kunnum það ekki. En við verðum að geta hugsað það.

Guðrún Eva Mínervudóttir fæddist í Reykjavík 1976. Fyrsta bók hennar kom út árið 1998 og síðan hefur hún sent frá sér smásagnasafnið *Á meðan hann horfir á þig ertu María mey*, sem vakti mikla athygli, skáldsögurnar *Ljúli ljúli* (1999), *Fyrirlestur um hamingjuna* (2000, tilnefnd til Íslensku bókmenntaverðlaunanna), *Albúm* (2002) og *Sagan af sjóreknu planóunum* (2002). Nýjasta skáldsaga Guðrúnar Evu Yosoy: *Af sársauka og hugarvíli í hryllingsleikhúsinu við Alafoss* sem kom út árið 2005 er nýútgefin í ítalskri þýðingu og væntanleg í Danmörku.